

Utrikesministeriet

1/3

ÄRENDE Dröjsmål med inhämtande av Ålands bifall till ett fördrags ikraftträdande

ÄRENDET ANHÄNGIGGJORDES

Från justitieministeriet föredrogs för republikens president den 12 januari 2018 en proposition om inhämtande av Ålands lagtings bifall till den ikraftträdandeförfattning som gäller ett avtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Irak, å andra sidan.

Av föredragningshandlingarna framgår det att den regeringsproposition som gäller ovan nämnda internationella avtal överlämnades till riksdagen 2013. Republikens president godkände avtalet och stadfäste ikraftträdandelagen för avtalet den 27 juni 2014.

Ålands bifall till ikraftträdandeförfattningar för avtal som faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet ska begäras i så god tid att svaret på begäran hinner fås innan avtalet ska föredras för godkännande av republikens president. Justitieministeriet ska inhämta lagtingets bifall på begäran av det behöriga ministeriet.

Av de tillgängliga handlingarna framgår det att bifall begärdes drygt tre år efter det att republikens president hade godkänt avtalet. Enligt uppgift från justitieministeriet den 10 januari 2018 beror dröjsmålet på att utrikesministeriet inte i tid hade begärt justitieministeriet att inhämta Ålands bifall i ärendet.

UTREDNING

Utrikesministeriet har den 9 mars 2018 lämnat in den begärda utredningen.

JUSTITIEKANSLERSÄMBETET

AVGÖRANDE

Bedömning

Enligt 59 § 1 mom. i självstyrelselagen för Åland träder en bestämmelse i ett fördrag eller någon annan internationell förpliktelse som Finland förbinder sig till och som innehåller en bestämmelse i en fråga som enligt nämnda lag faller inom landskapets behörighet i kraft i landskapet endast om lagtinget ger sitt bifall till den författning genom vilken bestämmelsen sätts i kraft.

Av utrikesministeriets fördragshandbok framgår att enligt 14 § 6 punkten i reglementet för statsrådet hör ärenden som gäller landskapet Ålands självstyrelse till justitieministeriets ansvarsområde. Med stöd av nämnda bestämmelse ska det ministerium som ansvarar för handläggningen av ett fördrag genom ett brev begära justitieministeriet att inhämta Ålands lagtings bifall till den lag eller den förordning genom vilken avtalet sätts i kraft i landskapet.

Justitieministeriet föredrar ärendet för republikens president och därefter sänds begäran genom förmedling av Ålands landshövding vidare till lagtinget. Justitieministeriet tillställer det behöriga ministeriet lagtingets svar till republikens president. Ålands bifall ska begäras i så god tid att svaret på begäran hinner fås innan avtalet ska föredras för godkännande av republikens president eller statsrådet. I fråga om avtal som kräver riksdagens samtycke är det brukligt att sända brevet angående lagtingets bifall till justitieministeriet samtidigt som regeringens proposition överlämnas till riksdagen.

Bifall till en sådan här ikraftträdandeförfattning är dock inte något villkor för hur Finlands vilja att binda upp sig kommer till eller hur Finland uttrycker den. De rättsliga förhållandena blir mycket osäkra om Åland inte ger sitt bifall till ikraftträdandeförfattningen och Finland kommer som part i fördraget då inte åtminstone till alla delar att kunna garantera att fördraget genomförs på behörigt sätt i landskapet (se GrUU 13/2008 rd). För att undvika osäkra förhållanden och för att säkerställa att landskapets behörighet beaktas på tillbörligt sätt är det viktigt att iaktta fördragshandbokens anvisningar i fråga om att begära landskapets bifall i rätt tid, även om det inte finns några särskilda bestämmelser om tidpunkten för begäran om bifall.

Enligt utrikesministeriets utredning började man vidta nationella åtgärder för ikraftsättande av avtalet hösten 2017 på ministeriets regionala avdelnings enhet för Mellanöstern och Nordafrika. I det här sammanhanget noterades att det inte fanns någon anteckning om lagtingets bifall i ministeriets fördragsdatabas. Det fanns inte heller uppgifter om något brev genom vilket utrikesministeriet skulle ha begärt justitieministeriet att vidta åtgärder för att inhämta Ålands lagtings bifall. Efter det här begärde utrikesministeriet genom ett brev av den 2 januari 2018 justitieministeriet att vidta åtgärder för att inhämta lagtingets bifall. Dröjsmålet har berott på brister i informationsgången vid verksamhetsenheten.

Enligt ministeriets utredning kräver avtalets ikraftträdande ännu Europaparlamentets godkännande och därefter beslut av Europeiska unionens råd. Enligt tillgängliga uppgifter har förutsättningarna för avtalets ikraftträdande inte ännu uppfyllts (EU:s avtalskontors databas 14.8.2018).

Utrikesministeriet konstaterar i sin utredning att ministeriet med anledning av händelsen kommer att fästa allt större vikt vid utbildningen av tjänstemän som bereder regeringspropositioner och vid effektiviseringen av samarbetet med enheten för EU-rättsliga frågor och traktaträtt som

---

JUSTITIEKANSLERSÄMBETET

---

bistår vid förfarandena. I samband med rotationsrundan måste det läggas mera vikt även vid att se till att informationen på verksamhetsenheterna om i vilket skede beredningen av ett avtal befinner sig inte försvinner, utan finns kvar också någon annanstans än i fördragsdatabasen.

Slutsatser och åtgärder

Jag konstaterar att ärendet inte har föranlett några andra åtgärder än att jag fäster utrikesministeriets uppmärksamhet vid att noggrannhet och korrekthet ska iakttas i samband med åtgärderna för godkännande och ikraftsättande av fördrag.

Justitiekansler

Tuomas Pöysti

Äldre justitiekanslerssekreterare

Laura Pyökäri

JUSTITIEKANSLERSÄMBETET

BESÖKSADRESS Snellmansgatan 1 A, Helsingfors
POSTADRESS PB 20, 00023 Statsrådet

TELEFON +358 295 16001
TELEFAX +358 9 160 23975

E-MAIL fornamn.efternamn@okv.fi
INTERNET www.justitiekanslern.fi